

Az intézkedések hatása

Csaba László: Csomagolás

2006/24. - június 15.

Csaba László közgazdász, a CEU, a BKÁE és a Debreceni Egyetem tanára

Szinte minden elemző egyetértett abban, hogy a kormány újjáalakulásának körülményei és a gazdasággal kapcsolatos intézkedései elsősorban a kor egyik legfiatalabb tudományága, a kommunikáció szempontjai szerint alakultak.

Volt olyan elemző, aki ezt kárhóztatta, mások őszinte csodálattal figyelték a folyamatot. Mostanra választ kaptunk a leglényegesebb kérdésekre a gazdasági növekedés és az euró-bevezetés tekintetében.

NEHEZEBB KIHÁTRÁLNI. Az első válasz az, hogy a kormányban és a frakcióvezetésben a kormánypárt összes mérvadó politikusa jelen van. Vagyis véget ér a magyar demokráciára eddig jellemző helyzet, hogy bármi népszerűtlen lépés történt, a politikusok okosabban egykettőre kihátrálhatott mögüle (és nemcsak Rabár Ferenc vagy Bokros Lajos mögül). Ennek a megoldásnak részeként jött létre a Figyelő múlt heti számában bemutatott, a legcentralizáltabb - vagyis nem a totyosta forradalom elvei szerint vezetett - cégeket idéző kabinetrendszer és forráselosztás.

A második válasz az, hogy 2006-ban nem kerül sor a több kül- és belföldi elemző által sürgetett erőteljes, a GDP 4-6 százalékára rúgó kiigazításra. Ennek egy töredéke a GDP 1,5 százalékára tehető módosítás, aminek nagyobbik része mai ismereteink szerint mégiscsak a bevételi oldalon meghozott különféle intézkedés, a kiadáscsökkentésben pedig a szimbolikus elemek dominálnak. Ha ismerjük azokat a publikus számvevőszéki és jegybanki elemzéseket, amelyek bemutatták, hogy ez esetben az ország adósságállománya teljes körű számbavétel mellett már az év végére eléri a 67 százalékot és a következő két esztendőben tovább nő, ehhez nem kell kommentár.

Ennek következtében már adódik az a harmadik fölismerés is, hogy a gazdasági növekedés várhatóan legalább 1 százalékponttal lassul. Az infláció harmadik éve tartó csökkenésének trendje megfordul. A kormányfő 2007-re 5 százalék körüli inflációt vár, vagyis a jövedelempolitika e hagyományos eszközét ismét bevetik. Az a több vezetőtől hallott megjegyzés, miszerint az árfolyam a központi paritás - 282 forint/euró - felé mozdulhatna, egy, a korábbiaktól eltérő nemzetgazdasági paraméterekből összeállított fejlődési pályát rajzol föl. Mert bár a jövedelmek elinflálása nyilván a kiadáscsökkentésnél kevésbé fájdalmas út, ám az euró-övezet és a dinamikusan fejlődő országok által alkalmazottól eltérő zsánerű gazdaságpolitikát jelez.

Magasabb infláció és gyengülő árfolyam mellett az euró bevezetése szempontjából perdöntő két követelményben is távolodunk a közös valutától. A bevezetési határidő 2011-2012-re történt kitolása lényegében az előzőekből adódó negyedik válasz az elemzők korábbi kérdéseire. Mindennek azért van stratégiai információ-értéke, mert a közös valuta bevezetésének feltételeiről a közgazdászok közt vita folyik. Eközben pedig az EU politikusai az elmúlt hetekben statuáltak példát Litvániával. Vilnius pusztán a közismert Balassa-Samuelson hatás miatt nem teljesíti átmenetileg az inflációs kritériumot: növekedése - stabil árfolyam és 15 százalék alatti GDP-arányos adósságállomány mellett - az 1996 és 2000 közötti 4,3 százalékról a 2001-2005-ös időszakban nem kevesebb, mint 7,6 százalékra nőtt. Ez nem hatotta meg az uniós tagállamok pénzügyminiszteriből álló Ecofint, s elutasították az ország csatlakozását. Pedig Litvánia a maga elenyésző gazdasági súlyával aligha borította volna föl az euróövezet egyensúlyát, ahol egyébként több időszakban több állam - például Hollandia és Írország - is túllépte átmenetileg az inflációs kritériumot.

BIZONYTALANSÁG KONTRA NÖVEKEDÉS. Az euróövezeten kívül eltöltött kormányzati ciklus távlata, mint

Csaba László közgazdász, a Közép-európai Egyetem (CEU), a Debreceni Egyetem és a Budapesti Corvinus Egyetem egyetemi tanára

ötödik felismerés, új megvilágításba helyezi a magyar gazdaságba befektetők szemében az ország megítélését. Az immár valós államháztartási hiány adatokat tartalmazó kormányzati elképzelésekből nem látszik, miként fékezik meg a kiadások automatikus növekedését. A kiigazítást legalább három évre elhúzva kívánják megvalósítani. Mindez - a magyar gazdaság minden elemző és hitelminősítő által kiemelt sérülékenysége mellett - a gazdasági kockázatok erősödését, az előreláthatóság gyengülését, a jövőre vonatkozó racionális várakozások kialakulásának megnehezédését jelenti. Ez ritkán szokott a növekedési ütem változatlanul maradásával, vagy éppen gyorsulásával járni.